

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

мр Снежане Клепић

Нови модели у настави српског језика и књижевности

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
1. Датум и орган који је именовео комисију Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду, 11.05.2018.
2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: 1. др Оливера Радуловић, редовни професор за ужу научну област Српска и јужнословенске књижевности са теоријом књижевности, изабрана 30.07. 2014 – председник комисије, 2. др Сања Голијанин Елез, ванредни професор Педагошког факултета у Сомбору, Књижевне науке, 16.04.2015 – члан, 3. др Бранка Јакшић Провчи, ванредни професор за ужу научну област Српска и јужнословенске књижевности са теоријом књижевности, изабрана 28.12.2017 – ментор.
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме: Снежана , Маринко, Клепић
2. Датум рођења, општина, република: 7.01.1969, Гаково, Сомбор, Србија
3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: јул, 2010, Филозофски факултет у Новом Саду, <i>Интертекстуално проучавање Плаутове „Аулуларије“, Молијеровог и Стеријиног „Тврдице“.</i>
4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Наука о књижевности, методика наставе српског језика и књижевности
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Нови модели у настави српског језика и књижевности

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикана и сл.

Докторска дисертација, *Нови модели у настави српског језика и књижевности*, мр Снежане Клепић написана је на 290 страна. У складу са Законом о високом образовању и Правилником о докторским студијама, рукопис садржи Кључну документацијску информацију (2–7), Садржај (9–12), Сажетак (стр. 13). Од укупног броја страница 184 страна припадају експликацији докторске дисертације, од 186–205 су представљени извори и литература, а од 209–285 дат је четрдесет и један прилог. Рад садржи већи број фотографија и слика релевантих и функционално представљених за тематско одређење појединих поглавља, велики број табела, графикана и дијаграма који предочавају различите елементе интерпретативног поступка и показатеље истраживања.

Дистрибуција диференцираних поглавља по страницама изгледа овако: Осим Уводаног дела (14) кандидаткиња почиње своју дисертацију 17–51, у којима се говори о настави са традиционалног и савременог приступа, о иновацијама и критичком мишљењу. Посебно поглавље посвећено је ученику и наставнику као носиоцима наставног процеса а затим су представљени наставни модели са њиховог појмовног одређења, поделе на врсте у светлу традиционалне и савремене примене и дата разматрања о избору наставних метода и модела; Посебно место у оквиру овог поглавља 1.5. МОДЕЛИ И МОДЕЛОВАЊЕ, посвећено је образовној технологији, информационо-комуникационој технологији и начину процењивања и оцењивања; 2. МОДЕЛОВАЊЕ НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА: 52-131, је најобимнији и оригинални део истраживачког напора кандидаткиње у којем је представљена ЕГЗЕМПЛАРНА НАСТАВА на примерима: Народна књижевност у вики-алату, *Лорелаж – Лора Лај*, ИНДИВИДУАЛИЗОВАНА НАСТАВА: Један је Гилгамеш, Кафкин *Процес*, ИНТЕРАКТИВНА НАСТАВА: Тврдница – конференција за штампу, Блоговање с Вуком, ПРОБЛЕМСКА НАСТАВА: Настава откривањем, Интертекстуално проучавање *Проклете авлије*, „(Не)обичне приче о двојници браће“, 2.5. ПРОГРАМИРАНА НАСТАВА: Велико слово, ПРОЈЕКТНА НАСТАВА: „Дон Кихот“, „Е-ћуприја“, 2.7. САРАДНИЧКА НАСТАВА: Кооперативна слагалица – лексикологија, Сарадња у раду на Станковићевом роману, Радионица „Манасија“, 2.8. ХЕУРИСТИЧКА НАСТАВА: Педагошка радионица, Радионица „Ујка Вања“, Радионица „Коштана“; 3. МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА, 132–148, која осим предмета, проблема, циља и карактера, задатака и хипотезе истраживања, представља хипотезе, методе, технике и инструменте самог истраживања као и узорке и резултате добијене статистичком обрадом и њихова тумачења; 4. РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА СА ДИСКУСИЈОМ, 149–179 у оквиру којих су представљени резултати истраживања различитих модела почевши од иницијалног стања па до њихових ефеката; 5. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА, 180; SUMMARY, 185; 6. ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА, у оквиру које су разврстане књиге, часописи и странице са интернета, 186–199; 7. Прилози којих има 41, 202–285.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација Снежане Клепић бави се истраживањем утицаја нових модела рада у наставном процесу на мотивисање, наставни рад, учење на часу и постигнућа ученика у настави српског језика и књижевности. Кандидаткиња полази од разматрања наставних модела, од појмовног одређења, врста и поделе, да би представила моделовање процеса учења. Истраживачки поступак уприличен је на могућности примене осам одабраних нових наставних модела: егземпларног, индивидуализованог, интерактивног, проблемског, програмираног, пројектног, сарадничког и хеуристичког модела и испитала ефекте примене нових наставних модела подржаних информационо-комуникационим технологијама (ИКТ) у односу на традиционални модел у спроведеном експерименталном истраживању у четири сомборске средње школе.

Полазећи од слабости традиционалне наставе којом се сматра пасивност ученика, дакле, ученик који само прима знање уместо да га самостално открива, Снежана Клепић је испитала улогу наставника чији је основни задатак да научи ученике како да уче, како да адекватно организује наставни процес, да успешније образује припремну фазу промишљања наставног процеса у оквиру којег би ученици партиципирали већи део активности. Отуда се наглашавају карактеристичне стратегије активног учења попут: проблемског учења, пројектне наставе, симулације, игре... као и активности у учионици које новим генерацијама ученика пружају могућност да користе своје вештине. Међу многим новим наставним моделима одабрано је осам: егземпларни, индивидуализовани, интерактивни, проблемски, програмирани, пројектни, сараднички и хеуристички, чија је практична примена у настави, те њен утицај на постигнућа ученика, и предмет овог истраживања. Ауторка је анализирала бројна теоријска, и мање бројна емпиријска истраживања, да би утврдила степен проучености ове теме, тако је одабрала двадесетак наставних тема које имају непосредне или посредне сличности са истраживањем у вези са применом новог наставног модела (методе, облика рада) и постигнућа ученика. С тим у вези ауторка је нагласила потребу да би примена одређеног наставног модела, метода и облика рада пратила специфичности саме теме и иприлагођења потребама и способностима ученика и тиме развила позитивније ставове према школи, читалачку радозналост, сарадњу, добре социјалне односе, критичко мишљење који су, свакако, приоритети данашње наставе српског језика и књижевности.

Ово истраживање, које обједињује и језик и књижевност, испитиваних у толико нових наставних модела, другачије је од већине доступних истраживања. У истраживању је учествовало 1724 ученика: 851 ученик у експерименталним групама и 873 ученика у контролним групама што је, већ према броју испитаника, а свакако и самом садржају испитивања релевантан поступак. Кандидаткиња закључује да не постоји метода, модел, систем који ће гарантовати високе успехе у настави. Наставном садржају и ситуацији треба примерити наставни модел, а у њему наставне методе и поступке. На основу резултата ефикасности представљених наставних модела, остварених појединачно, Снежана Клепић закључује да је постављена хипотеза остварена, то јест примена нових наставних модела утиче на виша постигнућа ученика, односно њихов самостални рад, као и продукте тог рада. Истражујући и сарађујући ученици су сами стицали знања, активирали већ раније стечена знања, обезбеђивали трансфер знања, као и његову већу трајност.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији уз напомену:

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

- Подршка средњошколским ученицима са сметњама у развоју (коауторство), „Зборник резимеа стручно-научног скупа „Дефектолошки рад – изазови теорије и праксе“, 2013.
- Оспособљеност соматопеда у Војводини за примену асистивних технологија (коауторство), Зборник резимеа стручно-научног скупа „Дефектолошки рад – изазови теорије и праксе“, 2013.
- Вики у настави српског језика и књижевности, Зборник радова Конференције ИКТ у настави, 2013.

Радови објављени на интернету:

- Santa Maria della Salute, Лаза Костић, Снежана Клепић, Тања Калинић, Марија Јандрић, налази се у бази знања Креативне школе на сајту ЗУОВ-а.
- *Не тврдици* – међушколски пројекат Средње техничке школе из Сомбор и Економско-трговинске школе из Куле, Снежане Клепић и Александре Секулић. Рад се налази у бази знања Креативне школе на сајту ЗУОВ-а.
- *На Дрини ћуприја – примена нових наставних метода и техника*, (<http://portal.opendiscovery.space.eu/node/805109>) – рад се налази на порталу ОДС (Open discovery space).
- *Сеобе у вики-аламу* (<https://www.educatornetwork.com/Resources/LearningActivities/Details/afa65956-2cf7-4837-aac0-0333a818a5c8>) – рад се налази на Мајкрософтовој мрежи за наставнике (Microsoft Educator Network).

<p>VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА</p> <p>Закључци, односно резултати спроведеног истраживања вишеструко су релевантни са више основа. Истраживање је обухватило велики број испитника у четири сомборске средње школе. Затим, испитано је чак осам наставних модела, што говори да су закључци поуздани и релевантни. Резултати истраживања показују да су ученици у експерименталним групама, у којима су примењени нови наставни модели, имали виша постигнућа у односу на ученике контролних група, односно да су нови наставни модели ефикаснији од традиционалног. Ефекти примене нових наставних модела подржаних информационо-комуникационим технологијама (ИКТ) у односу на традиционални модел у спроведеном експерименталном истраживању као и субјекатски положај ученика уз примену индивидуализације и диференцијације у новим наставним моделима, допринели су, уз виша постигнућа ученика и бројне продукте рада, и већој самосталности и ангажованости ученика, интерактивној комуникацији и лакшем препознавању даровитих и креативних ученика.</p> <p>Овим радом отвара се перспектива како примене резултата ове дисертације, тако и наставака истраживања савремених наставних модела. Проучавање интегративне и тимске наставе, учење на даљину, ефикасност појединих наставних метода, утицај ИКТ на ефикасност наставе српског језика и књижевности, само су неке од могућности за нова истраживања.</p>
<p>VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА</p> <p>НАПОМЕНА: Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.</p> <p>Прикази и тумачење резултата су детаљни, свеобухватни, јасни и применљиви, изведени са различитих теоријско-методолошких и методичких становишта уз употребу мултимедија и на основу критичког приступа релевантној литератури и свеукупног и исцрпног истраживачког напора. На основу овог закључује се да је кандидаткиња Снежана Клепић испунила све обавезе у вези са изградом своје докторске дисертације те комисија даје позитивну оцену приказа и тумачења резултата истраживања.</p>
<p>IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:</p> <p>НАПОМЕНА: Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање.</p>
<p>1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме Докторска дисертација мр Снежане Клепић <i>Нови модели у настави српског језика и књижевности у потпуности је написана у складу са образложењем наведеним у пријави тезе.</i></p>
<p>2. Да ли дисертација садржи све битне елементе Докторска дисертација мр Снежане Клепић <i>Нови модели у настави српског језика и књижевности садржи све битне елементе.</i></p>
<p>3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци Дисертација је оригиналан допринос науци по предмету и циљу истраживања: пронаћи нове методичке и методолошке поступке који би освежили приступ проучавању књижевности у средњој школи са савременог становишта уз употребу ИКТ у настави према могућностима и постигнућима ученика који је у савременој настави постављен као партиципијент у наставном процесу; по мултимедијалном и интердисциплинарном теоријско-методолошком оквиру и његовој доследној примени у анализи примера представљених модела и изабраних књижевноуметничких дела; по применљивости датих аналитичких модела у наставној пракси.</p>
<p>4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања Дисертација нема недостатака који би утицали на резултате истраживања.</p>

X ПРЕДЛОГ:
На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:
- да се Снежани Клепић са докторском дисертацијом, <i>Нови модели у настави српског језика и књижевности</i> , одобри одбрана.

Нови Сад, 11.06.2018.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Проф. др Оливера Радуловић, редовни професор
на Филозофском факултету у Новом Саду, председница
комисије

Проф. др Сања Голијанин Елез, ванредни професор
на Педagoшког факултета у Сомбору,
члан

Проф. др Бранка Јакшић Провчи, ванредни професор
на Филозофском факултету у Новом Саду, ментор

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење, односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.